

Henkilökuvassa **Sisko Marjamaa**

Betonilehden henkilögalleriassa on haastateltavana diplomi-insinööri **Sisko Marjamaa** (s. Pellossa)

”Olin luonnollisesti iloinen ja positiivisesti yllättyneenä”, Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimiston ATT:n toimitusjohtaja Sisko Marjamaa vastaa kysymykseen, miltä tuntui saada vuoden 2011 Asuntovaikuttaja-tunnustus.

”Mutta tunnustus tuli tietysti ATT:lle. Sille työlle, mitä ATT:ssä tehdään: yritämme vilpittömästi tehdä korkealaatuista, kohtuuhintaista asuntotuotantoa”, hän korostaa.

Puoli vuotta vapaalla

Sisko Marjamaa on luotsannut ATT:tä vuodesta 1996 lähtien. Betonilehden henkilöhaastattelua toukokuun lopulla ei kuitenkaan sovita Itä-Pasilaan ATT:n toimistolle vaan vapaamuotoiseen ympäristöön kahvikupin ääreen.

Sisko on näet ollut lähes kaksi kuukautta vapaalla ja vielä on neljä kuukautta jäljellä. ”Vuorotteluvapaa-ajatus oli muhinut mielesäni liki pari vuotta. Vihdoin huhtikuussa se toteutui. Tosin vain puolen vuoden pituisena. Mutta tervetulleena vaihteluna elämänmenoon, jossa olen ollut työkännykän saavutettavissa 24/7 -tyyllillä”, hän toteaa.

”Harrastan murtomaahiihtoa ja ajattelin, että voisin kerrankin hiihtää keskellä päivää sen sijaan että kierrän Paloheinän latuja pimeässä arki-iltoina. Hiihtounelma tosin toteutui vain osaksi. Koska vapaalle lähtöni siirtyi vuodenvaihteen sijasta huhtikuun alkuun, hyviä hiihtokelejä ei Lapissakaan riittänyt kovin pitkään. Hiihtotalvi täällä etelässäkin oli hyvä, joten kilometrejä kertyi kuitenkin 1700”, Sisko kertoo. Aktiivisesta harrastuksesta kertoo se,

että tuhat kilometriä on hänelle vuotuinen hiihtomäärä.

Jotakin konkreettisempaa kuin matikka

Sisko on syntynyt Pellossa, Tornionjokilaaksoissa, josta joen yli katsellaan Ruotsin puolelle. Edelleen kotipaikka on hänelle tärkeä: ”Siellä kun käy, on rauhoittavaa huomata, että vaikka maailma miten myllertää, joki jatkaa virtaamistaan kuten ennenkin.”

Sisko kertoo olleensa peruskiltilti tyttö ja ahkera koululainen. ”Todistus matikkalinjalta oli hyvä, joten papereilla pääsi suoraan moniin korkeakouluihin. Varsinaista unelmaa minulla ei kuitenkaan ollut, joten menin Oulun yliopistoon lukemaan matikkaa.”

Vuoden aikana kypsyi ajatus konkreettisemmasta alasta ja vuonna 1975 Sisko vaihtoi Oulun yliopiston rakennusinsinööriolosastolle. Pääaineena oli rakentamistalous.

”Opiskeluaikana olin kesät töissä pellolaisessa rakennusliikkeessä, jonka työmaat olivat ympäri Lappia. Se oli täydellistä; minähän rakastan Lappia”, Sisko hymyilee. Lappilainen sointi ja h-kirjaimet ovat hänen puheessaan tallella vuosikymmenien etelänasumisesta huolimatta.

”Toiveeni onkin, että koko Suomi säilyisi asuttuna ja elinvoimaisena. Jottei kaikkien tarvitsisi tulla etelään – jossa se asuntojen puutekin on niin kova”, hän toteaa.

Eksoottisia kesätyökohteita

Paitsi Lappia, kesätöissä pääsi näkemään ja tekemään rakentamista laidasta laitaan, asunnoista

tunturirakentamiseen, aputöistä siivoamiseen ja työnjohtoon.

Siskolla on kesistä ja töistä hauskoja muistoja: ”Yhden kesän olin töissä Suomen pohjoisimmassa kylässä Nuorgamissa rivitalotyömaalla. Asuimme ensin matkailukylässä, mutta jouduimme väistymään Tenojoen lohestajaturistien tieltä. Loppukesän asuimme sitten rakennustyömaalla, jonne kirvesmiehet tekivät sängyt kakkosnelosista ja lastulevystä, minulle myös yöpöydän. Betonilattialle levitin suojaksi kertakäyttölakanan ja toisen ikkunaan. Toisena kesänä olimme Angelissa, joka oli tuolloin vielä sähkötön kylä. Tutuksi tulivat myös Saariselän, Kilpisjärven ja Karesuvannon työmaat.”

1970–80-lukujen vaihteessa Sisko oli kesätöissä piirirakennustoimistossa Oulussa. Sitä kautta tuli myös diplomityöaihe rakennushallitukselle. Se käsitteli peruskorjausten taloudellisuutta.

”Jo ennen valmistumistani muutimme etelään. Tuolloin ajatuksena oli jossain vaiheessa paluu pohjoiseen. – Mutta työkuviot ovat menneet toisin. Ehkä eläkevuosina”, Sisko miettii. Kun suuri osa läheisistä, myös molemmat lapset, tyttö ja poika, asuvat pääkaupunkiseudulla, muuttoaikojen tosin tuntuu kaukaiselta.

Kolme työhakemusta

Ensimmäinen valmiin DI:n työpaikka oli rakennesuunnittelijana Insinööri-toimisto Kaista & Sebbaksella. ”Se oli itsellenikin yllätys”, Sisko nauraa.

"Aloitin näet työnhaun tomerasti tutkimalla sunnuntain Hesaria. Lähetin hakemuksen kaikkiin kolmeen lehdessä olleeseen rakennusalan paikkaan: IVO:lle, Hakaan ja Kaista & Sebbakselle, josta tuli heti haastattelukutsu. En ollut opiskelujen missään vaiheessa orientoitunut rakennesuunnitteluun, mutta ajattelin mennä harjoittelemaan työpaikkahaastattelussa käymistä. Kun haastattelua oli kulunut puolisen tuntia, minulta kysyttiin, laitetaanko nimet sopimukseen. Siinä vaiheessa ei ollut kanttia sanoa, etten minä ollut tänne tulossakaan."

Vajaat kolme vuotta rakennesuunnittelijana oli Siskon mukaan hyvä kokemus: "Toimistorakennusosastolla oli hyviä kokeneita kollegoita ja Rakentajain kalenteristakin sai apua. Tulevaa varten oli rohkaisevaa huomata, että pärjää ja osaa sellaisissakin hommissa, joita itse ajatteli kaikista vähiten osaavansa."

Koulu- ja asuntohallituksessa kustannuksia valvomassa

Rakennesuunnittelijakipinä ei kuitenkaan roihahtanut. Siinä vaiheessa kun perheeseen syntyi esikoinen, Sisko alkoi tähyillä toisentyppisiin tehtäviin.

"Olin jonkin aikaa kouluhallituksessa, työni liittyi koulurakennusten taloudellisuuteen ja valtionapuihin. Teimme mm. rakennushallituksen kustannusporukan kanssa yhteistyössä rakentamisen taloudellisuuteen liittyviä kehittämisprojekteja. Tuohon aikaan alkoi myös Haaheltan Kustannustieto-kirjan julkaiseminen."

"Eräässä hankkeessa teimme yhteistyötä asuntohallituksen kollegoiden kanssa. Innostuin asuntorakentamisesta ja hain töitä sieltä."

Asuntohallituksessa Sisko vastasi valtion lainoittamisessaan edellyttämästä kustannusvalvonnasta ja rakennuttamisen ohjauksesta sekä hyvien urakointi- ja rakentamistapojen noudattamisesta.

"Toisin kuin nyt, silloin tosiaan tehtiin paljon valtion tukemaa tuotantoa. Rahoista taisteltiin. Kustannuksia vahtivana hintapomona pääsin näkemään koko Suomen rakentamista: rakennusliikkeet, rakennuttajat ja kuntien asuntoihmiset tulivat tutuiksi", hän kertoo.

I Ihmisten asumisodotukset ja tarpeet ovat muuttuneet ja muuttuvat. Sisko Marjamaa vastaa asuntorakennuttajana siitä, että pääkaupungin asunotarjonnassa otetaan tarpeet huomioon. Sama päämäärä hänellä on ollut lukuisissa luottamustehtävissä esimerkiksi Rakli:ssa, RALA:ssa, ASRA:ssa, Kiinteistöliitossa ja Asuntoreformiyhdistyksessä.

2 Isä osti pellolaisen Sisko Marjamaan ensimmäiset sukset naapurinmieheltä, joka sattui olemaan Eero Mäntyranta. Ei ihme, että palo hiihtämiseen on säilynyt läpi vuosikymmenien. Siskon kesälaji on puolestaan golf "ja mökkeily aina kun mahdollista". Lukemista ja teatteria voi harrastaa vuodenajasta riippumatta.

Sisko Marjamaan kotialbumi

Muutos ARA:ksi pahimpaan lama-aikaan

Asuntohallitus lakkautettiin vuoden 1993 lopulla. Muutos Valtion asuntorahasto ARA:ksi ajoittui juuri pahimpaan lama-aikaan. "Muutosvaihe oli rankkaa, kun ihmiset olivat epävarmoja työpaikoistaan. Vain viitisenkymmentä silloisista 200:sta asuntohallituslaisesta siirtyi ARA:aan", Sisko muistelee.

Lamassa oli se hyvä puoli, että silloin tehtiin taas paljon ARA-tuotantoa. "Joka tuolloin pelasti Suomen rakennusalan. Esimieheni sanoikin, että Siskon huoneeseen johtaa kuravana, kun kohteitaan edistämään pyrkiviä rakennuttajia ja rakentajia kävi niin paljon", Sisko kertoo. Läheskään kaikkia rakentamisen aloituspäätöksiä odottavia hankkeita ei voitu lainoittaa ja Siskon vastuulla oli hankkeiden valinta taloudellisuuskriteerien perusteella.

ARA:ssa hän teki ja kehitti kustannuspuolta. Uudessa virastossa oli hänen mukaansa innostunut henki. "Tehtiin yhteiskunnallisesti merkittävää palvelutyötä. Samanlainen lähestymistapa minulla on tässä nykyisessä työssäni; rakentamisen ja rakennuttamisen lisäksi työ on kaupungin asuntopoliittisten linjausten toteuttamista ja ihmisten asumisoloihin vaikuttamista ja tämä näkökulma lisää työn mielenkiintoa merkittävästi."

Tavallisia taloja ei enää tehdä

Nelikymppisenä, vuonna 1996, Siskosta tuli Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimisto ATT:n toimitusjohtaja. "Minulla on ollut hyvä onni, kun olen päätenyt ja päässyt sellaisiin

töihin, joista olen pitänyt. Innostusta on aina riittänyt."

Siskon ATT-aikana rakentaminen on muuttunut paljon. "Uusia haasteita monessa mielessä on tullut koko ajan. 'Tavallisia' taloja ei oikeastaan tehdä enää lainkaan. Rakennuspaikat ovat vaikeampia sekä maaperäolosuhteiltaan että logistisesti, tekniikat ovat muuttuneet. Laatu, vastuu ympäristöstä ja kaupunkikuvasta, kestävä rakentaminen ja energiatehokkuuden parantaminen ovat korostuneet. Ja kaikki tämä pitäisi tehdä kohtuuhinnalla muuttuvissa suhdannetilanteissa."

Suunnitteluun panostettava

ATT on Siskon aikana ollut asuntorakentamisen suunnannäyttäjä. "Jonkun pitää tehdä, jotta muillekin syntyy paineita." Rakennusala on hänen mukaansa ehkä turhankin perinteinen. "Uutta ajattelua ja uusia kokeiluja tarvitaan, tietysti riskit analysoiden ja tekemällä kaikki mahdollinen, jotteivät riskit realisoidu."

ATT on panostanut paljon arkkitehtuuriin. Se järjestää pienimuotoisia suta-, suunnittelu- ja tarjouskilpailuja, joihin kutsutaan neljä-viisi osallistujaa ilmoittautuneista arkkitehtitoimistoista. Ne tekevät luonnokset kohteesta ja tarjouksen suunnittelusta. ATT maksaa ehdotuksista palkkion, voittaja valitaan ehdotusluonnosten laatuarvioinnin perusteella.

"Painotamme laatua, emme hintaa", Sisko korostaa. "Suunnittelijat ovat rakennuttajan tärkeitä luottohenkilöitä. Suunnittelupanostus hankkeeseen on marginaalinen, mutta siitä tin-

kimällä voidaan tehdä valtavia virheitä", hän perustelee.

"Haluumme tehdä huipputuotteita, mikä ei suinkaan tarkoita, että talo olisi kallis, vaan sen hinta-laatusuhde on oikea", hän tiivistää.

Kaikkia materiaaleja tarvitaan

Entä materiaalit? "Terästaloja en ole itse ollut tekemässä, kaikkia muita kyllä", Sisko vastaa. Pari vuotta sitten Vuoden Betonirakenne-tunnustuksenkin saanut Helsingin Flooranaukion talo oli hyvä esimerkki innovatiivisesta betonirakentamisesta. Parhaillaan ATT:llä on menossa myös puurakentamiskohteita.

"Kaikkia materiaaleja tarvitaan", Sisko linjaa ja toivoo samalla että materiaalien välinen kisa tuo paineita kehittää uudentyyppisiä ratkaisuja. "Tiukka materiaalimääräys kaavatasolla on mielestäni outo lähestymistapa. Meille ihan tilanne olisi se, että voisimme kilpailuttaa kohteen ja toteuttaa sen kulloinkin kilpailukykyisimmäksi todettavilla materiaaleilla."

Sirkka Saarinen